

GAZETA LWOWSKA

DZIENNIK DLA DYSTRYKTU GALICYJSKIEGO

Nr. 84 — Rok 133 (4)

8-go, 9-go, 10-go kwietnia 1943 r. 1944

DZIŚ: Dionizego
JUTRO: WIELKANOC

CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁ!

EWANGELIE WIELKANOCNE.

✿ A gdy minął dzień sabatu, Maria Magdalena i Maria Jakubowa i Salome nakuپیły wonnych olejków, aby przyszedłszy namazały Jezusa. A bardzo rano, pierwszego dnia po sabacie, przysły do grobu, gdyż już wzeszło było słońce. ✿

✿ I mówiły między sobą: Któż nam odwali kamień od drzwi grobowych? — a pojrawszy obaczyły odwalony kamień: albowiem był bardzo wielki. ✿

✿ A wszedłszy w grób ujrzali młodzieńca siedzącego po prawej stronie, ubranego w szatę białą i zdumiały się. ✿

✿ A on młodzieniec rzekł im: Nie lękajcie się! Jezusa szukacie Nazareńskiego, ukrzyżowanego? Wstał-ci On z martwych nie masz Go tu. Oto miejsce, gdzie Go byli położyli. Ale idźcie powiedzcie uczniom Jego i Piotrowi, iż was uprzedza. Tam Go oglądajcie, tak był wam powiedział. ✿

✿ Wówczas dwu z uczniów Jezusowych szli tegoż dnia do miasteczka, które było na 60 stająd od Jeruzalem, na imię Emaus. A ci rozmawiali z sobą o tem wszystkim co się było stało. I stało się gdy rozmawiali i spolem się pytali, że sam Jezus przybliżywszy się, szedł z nimi. ✿

✿ A oczy ich były zatrzymane, aby Go nie poznali. I rzekł im Jezus: „Cóż to są za rozmowy, które idąc macie między sobą, a smętni jesteście? A odpowiadając jeden z nich któremu imię Kleofas rzekł Mu: Tyś sam gościem w Jeruzalem, a nie wiesz co się w niem w dni one działo?” Którym On rzekł: „Co?” I rzekli Mu: o Jezusie Nazareńskim, którego był mąż-prorok, potężny w uczynku i mowie przed Bogiem i wszystkim ludem. A jako przedniejsi kapłani przełożeni wydali Go na skazanie śmierci i ukrzyżowali Go. A myśmy się spodziewali, On miał odkupić Izraela. A teraz nad to wszystko dziś trzeci dzień jest, jako się stało. Ale i niewiasty niektóre z naszych przestraszyły nas, które przede dniem były u grobu. A nie znalazły ciała Jego, przysły powiadając: iż widzenie anielskie widziały, którzy powiadają iż żyje.

✿ A ten, który się był przybliżył rzecze im wtenczas: O głupi, a leniwego serca ku wierzeniu temu wszystkiemu, co powiedzieli prorocy. Iż nie było potrzeba, aby to był cierpiał Chrystus i tak wszedł do chwały swojej? A począwszy od Mojżesza i wszystkich proroków wykładaj im we wszystkich pismach, co o Nim było. ✿

✿ I przybliżyli się ku miasteczku, do którego szli, a On okazywał, jakoby dalej miał iść, więc przymusili Go mówiąc: Zostań z nami, boć się ma ku wieczorowi, i dzień się już nachylił. I wszedł z nimi. I stało się: gdy siedział z nimi u stołu, wziął chleb i błogosławił i łamał i podawał im. ✿

✿ Wtedy otworzyli się im oczy i poznali Go, a On zniknął z oczu ich. I mówili między sobą: iżali serce nasze nie pałało w nas, gdy mówił w drodze i pisma nam otwierał? A wstawszy teje godziny wrócił się do Jeruzalem. I znaleźli zgromadzonych jedenaście i tych którzy z nimi byli, powiadających: iż wstał Pan prawdziwie i ukazał się Szymonowi. A oni powiadali, co się działo w drodze i jako po łamaniu chleba poznali Go. ✿

Świt — pastel płynnie liliowy cichoszeliście się pienić,
przemynał rosą półsennie, bladoróżowe powieki —
i ponad miastem rozpinał pogodę mgielnej topieli,
opiętej w drgającą przedjaśn promieni — jeszcze dalekich.

Dzień się rozjaśnił, potężniał w pienniesiewisty potok,
horyzont kipiał, falował wełnistą lawą oblasków,
wieloramienną fontanną bluznęło słoneczne złoto,
jak Oddech olbrzymich piersi wrośnięty w niebieską jasność!

Trzy Marie — trzy ranne cienie — schylone wierną rozpaczą,
Jak gdyby całą Golgotę dźwigały na mdłych ramionach —
biegły do grobu, za miasto — by jeszcze raz Go zobaczyć —
dotknąć w naiwnej niewierze...

(— Bo przecież ON nie mógł skonać!...)

— — — Rozdarty nagrobny kr mień spadł im na dusze łekliwe
przecuciem prawie bolesnym — wtłoczonym w nagłe bezsłowie. —

— O Marie! Biegnijmy w miasto z ogromem wieści szczęśliwej, —
że z męki życia i śmierci zmartwychwstał BÓG CZŁOWIEK!

Wstał Pan Chrystus z martwych ninie,
Alleluja, Alleluja,
Uweselił lud swój mile,
Alleluja, Alleluja,
Który cierpiał dnia trzeciego,
Alleluja, Alleluja,
Dla człowieka mizernego,
Alleluja, Alleluja.

Niewiasty gdy do grobu szły,
Alleluja, Alleluja,
Drogię maście z sobą niosły,
Alleluja, Alleluja,
W bieli Anioła ujrzaly,
Alleluja, Alleluja,
Trwożyć sobą poczynały,
Alleluja, Alleluja.

LEGENDA WIELKANOCNA

Hodowała Maria Panna kurkę-czubatkę w Nazarecie. Niosła kurka jajeczka dla Jezuska na kluski, spała kurka-czubatka wysoko na ciesielskiej półce, jak na grzędzie. Wszyscy ją lubili, tylko czasem święty Józef wyburczał, bo mu heblowiny rozgrzebywała.

Bywało, co kurka rozgrzebie heblowiny, to Jezusek łap za miotłę i zmiata. Zmiatał raz, zmiatał drugi, aż tu patrzy, w heblowinach jajeczko leży. Małuskie, bieluskie. Wziął jajeczko i myśli: — Pisanke dla Mamusi zrobię. Ale czemuż ją namaluję?

Patrzy po izbie — farb nie ma. Wyszedł przed dom. A tu na dworze ranek aż dyszy po deszczu radością, przez resztki chmur słońce błyska, a na niebie od zachodu do wschodu wielka tęcza niby wstęga zawieszona.

Ucieszył się Jezus, rączkę wyciągnął, chce jajeczko w tęczy umaczać, ale tęcza wysoko, a Jezusek małutki! Skinął więc rączyną i woła:

/ A chodźże tu bliżej!

Na ten rozkaz Boży spłynęła tęcza do nóżek Jezusowych, mieniącym kręgiem wokół Niego legła. Schylił się Jezus, umaczał w tęczy jajeczko raz i drugi i mówi:

— Dosyć będzie. — Możesz wracać.

Poszła tęcza na niebo. A Jezus ucieszony jajeczko do domu zaniósł i Matce Swej podarował. Usłala Matuchna gniazdo z heblowin, położyła jajeczko, nasadziła na nie kurkę-czubatkę. Leżą, leżą białe jajeczka, a pośrodku mieni się tęczowa pisanaka. Aż pewnego ranka z białych jajeczek wyszły żółte kurczątko, a z pisaneki wyfrunął tęczowy kogucik. Wszyscy nim się cieszyli, wszyscy dziwowali.

Powiadają, że w wiele lat potem, kiedy Pan Jezus szedł na mękę, ten to właśnie kogut zapiał na annasowym dziedzińcu i przypomniał św. Piotrowi słowa Boże.

DZIS ZACIEMNIAMY

Początek 19:40
Koniec 5:00

Ostrzeżenie lotnicze:
3 sygnały w ciągu minuty
Alarm:
sygnał 1-minutowy (ton wyjący)
Zapowiedź odwołania alarmu:
3 sygnały w ciągu minuty
Odwołanie alarmu:
sygnał 1-minutowy (ton wysoki)

SERDECZNE ŻYCZENIA MIŁYCH I SPOKOJNYCH ŚWIĄT WIELKIEJ-NOCY SKŁADA SWYM CZYTELNI-KOM — REDAKCJA „GAZETY LWOWSKIEJ“.

Następny numer naszego pisma ukaże się we wtorek 11-go b. m. o zwykłej porze.

DYNGUS! DYNGUS!..

Stary teo zwyczaj dyngus — stara to zabawa. Zwyczaj ten zachował się do dni naszych, lecz jest on zaledwie szczątkiem tego, co dawniej bywało. Upatrzone „ofiary“ oblewano się wodą od stóp do głów. A zdarzało się nawet na najznakomitszych dworach, że służba cebrami donosiła wodę na pokoje i — jak czytać można w starych pamiętnikach „gdy kompania się rozweseliła, wtedy panie i panny, panowie i dworzanie lali jedni na drugich wszelkimi statkami jakich dopaść mogli. Stoły, stolki, kanapa, łóżka — wszystko to było zmoczone, a podłogi jak stawy wodą zalane. Dlatego gdzie taki dyngus miał być odprawiany, pouprzątali wprzód domownicy wszystkie meble kołowe — niejsze i sami poubierali się w suknie najpodlejsze, którym woda nie wiele, albo wcale nie szkodziła.“

Jak widać z tego, dyngus dzisiaj jest tylko jakby miniaturową tego, co dawniej bywało. Tu i ówdzie jednakże, zwłaszcza po wsiach — również wśród wsi podlwojskiej — dyngus przypomina rozmiarami owe dawne czasy. Starzy i młodzi zlewają się wzajem kublami, a nawet konwiami wody. A nierzadko spotkasz jak chłopaki dziewczusze przy studni dyngus sprawują. „Podpatrzyła“ wieś swoich panów i w ślady ich poszła.

WYLADOWANIE WAGONÓW TOWAROWYCH

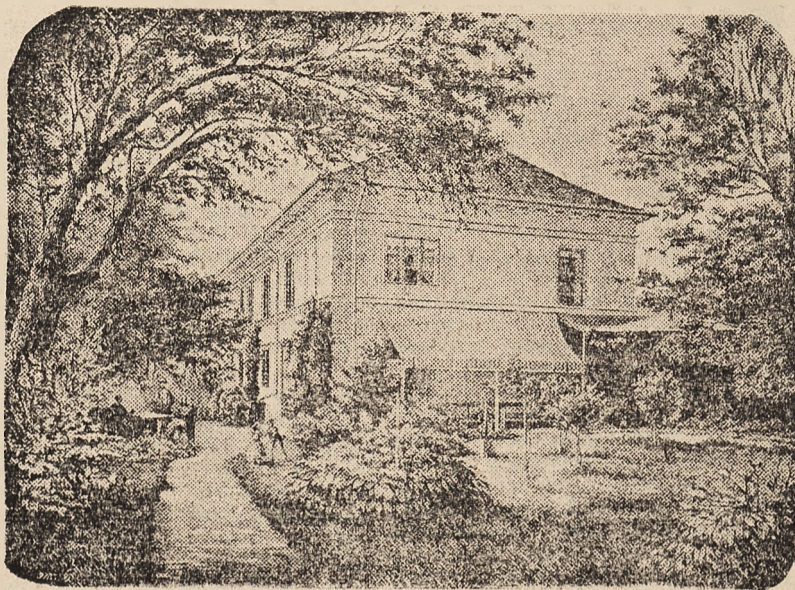
Wyladowanie wagonów towarowych późnym wieczorem i nocą stanowi znaczne zaoszczędzenie czasu i tym samym usprawnia ruch towarowy.

W wypadkach, w których wyladowanie podczas nocy jest konieczne, a odbiorca nie może wystarać się na czas o przepustki nocne dla polskich robotników, naczelnik ekspedycji towarowej względnie jego zastępca podaje właściwej straży kolejowej nazwisko odbiorcy, nazwiska robotników oraz rodzaj i numer wagonu. Na podstawie tego meldunku straż kolejowa wystawia natychmiast przepustki i dostarcza je odbiorcy. Po ukończeniu wyladowania, przepustki te są unieważniane przez straż kolejową.

Nie ma jeszcze w owym czasie w Lwowie wielkich kamienic, rzadko spotyka się dom dwu- lub trzypiętrowy, przeważają kamieniczki jednopiętrowe jasno bielone, a nawet w śródmieściu nierzadkie domki parterowe toną w zieleni ogródków, Bu-

nad miastem dumnie, ze stoków góry Wronowskich czerwienieje Cyta-

Przez ulice tłoczy się rojny tłum; eleganci i elegantki miejscowe w dziwacznych kwiecistych, fantazyjnych, bufiastych staroświeckich stro-

Pałac Aleksandra hr. Fredry „na Chorążczyźnie“.

Pałac ten wznosił się tuż nad Pełtwią tam, gdzie dziś ul. Romanowicza i Senatorska. Przed stu laty nazywano to także Chorążczyzną — sąsiednia uliczka otrzymała nazwę „Fredry“, a na pobliskim placu świetnemu kome-

diopisarzowi postawiono pomnik. duje się, i owszem, kilka kamienic w stylu empirowym. Te budzą podziw, odbijający się echem na łamach gazet. Ludzie podziwiają duży dom Hausnerowski na placu Ferdynanda, świeżo założone na gruzach resztek obronnych wałów trawniki i plantacje, zadrzewione młodymi klonami, kasztanami, piją lemoniadę w świeżo postawionych budkach i dumnie są z pierwszego omnibusu, który od r. 1835 kursuje we wszystkich porach roku między Lwowem a Win-

Spomiędzy kamieniczek Chorążczyzny wypływa leniwie brudna Pełtew i pod Hotelem Hoffmana płynnie popod mostek, na którym żółta budka wartownicza przeziera spośród zieleni. Tu znajduje się lwowska „Promenada“, gdzie „świątek lwowski ciągnie na wieczorne spacerery. Wieża ratuszowa już odbudowana, po zawaleniu się sensacyjnym w ubiegłym dwudziestoleciu, sterczy

jach doby biedermaierowskiej, zdążają do świeżo przybyłej z Lipska dioramy Thiemego, która pokazuje cuda „odgrzebanej Pompei“ w obłocnej budzie na Wałach nadpełtewnych. Innych kusi teatr łątek, przedstawiający pożar Moskwy. Choć obwożony po całym świecie, we Lwowie jest niebywałą sensacją. Ze zdumieniem ogląda świeżo przyłyby z Wiednia asesor przeróżność sztyldów, zdobitych lwowskie ulice barwnymi malowidłami na blasze, szkle, drzewie. Miał rację p. Kohl, wspominający w swym opisie podróży po Galicji egzotykę staropolskiego stroju, uwiecznianą po sztyldach.

W pierwszym mroku połyskują złote światła domków nadpełtewiańskich. Ulicą Szeroką nadjeżdża poczta. W wilgotnym mroku tętni rzeźka piosenka pocztyliona. Przed Hotelem Hoffmana gromadzi się ciżba ciekawych: przyjechał nowi goście.

Zmartwychwstał Pan

Zmartwychwstał Pan dziś w pełnym majestacie
Opuścił grób, odwalił ciężki grób
Rzekł: Pokój Wam, Rodzinom, każdej chacie
Zbawił swój lud, radości nadszedł czas.

Zmartwychwstał Pan i w białej jak śnieg szacie
Zwyciężył śmierć i światu życie dał
Król królów Bóg krew swoją przeleł za cię
By szatan wróg w niewolę nie brać śmiać.

Zmartwychwstał Pan i pełen dziś światłości
Wyciąga dłoń ku wszystkim pełną łask
Ten wiary cud, nadziei i miłości
Zbliża nas doń, triumfu, chwały blask.

Marian Tuchowicz

Zakaźnik strachu

„Bacillus pavoris“ — zakaźnik strachu, to jest poczucie niepokoju obecnego lub myśli o niebezpieczeństwie przyszłym, ujawnił się niewątpliwie jeszcze wówczas, kiedy człowiek starożytności dążąc przed siebie lasami i stepami spotykał dzikie zwierzęta, albo jeszcze dzikszych ludzi. Była to niepokój samotnika, skąd wynikał pęd jednostek do łączenia się w grupy dla wspólnej obrony, pierwsze zbiorowiska ludzkie przekształcające się potem w ustroje państwowe. Ale człowiek pozostał człowiekiem z jego osobistym poczuciem strachu przed niebezpieczeństwem obecnym

Wszak wiemy, że w okresach moru były jednostki oddające się — mimo grożącego im zakażenia — pomocy swoim schorzałym bliźnim, wszak i dzisiaj idzie lekarz do chorego zakaźnie mimo narażenia się osobiste- go. Mówi się — no to przecież jest obowiązek lekarski. Ale właśnie o to chodzi, że grożące jednostce niebezpieczeństwa nie zwalczy się samym strachem przed nim. Ale czy nie mogąc uodpornić się przeciw strachowi, wolno jego zakaźnikiem zaszczepiać swoich bliźnich? W tym właśnie rzecz, że nie tylko siebie nie zabezpieczymy, ale ponadto wpoimy strach drugiemu i dalszym osobnikom nie sobie nie pomagając, a przeciwnie świadomie powodując rozszerzenie się prawdziwej epidemii strachu.

Te rozważania rodzą się w panujących obecnie stosunkach, kiedy niewątpliwie groźba niebezpieczeństwa jednostkowi i grupowemu sile faktycznie się wzmacnia. Ale właśnie takie warunki bytu ludzkiego wymagają od zrównoważonych duchów — jednostek powstrzymywania się od zakażenia strachem innych, zwłaszcza przez rozszerzanie bardzo często plotek wymyślonych przez strachalów organicznych. Ani sobie tym pomogą w osłabieniu własnego strachu, a raczej naruszą choćby względny spokój swego otoczenia, stając się tak świadomie szkodnikami społecznymi. Gdy ich nie potrafimy przekonać o bajkowości, a co najmniej przesadzie ich orwiasstek to myjemy odwagę ich odpowiednio wykić, co podziela i na nich może skutecznie jako odtrutka przeciw zakaźnikowi strachu.

ch. m.

PRZEKŁADANIE ŚWIĄTECZNY

„Szykowano tam na święta 4 przegromne dziki. 10 jeleni, 52 ciast i mazurków oraz 365 bab...“ Ha, tykacie ślinke, warto by się tam wybrać z życzeniami świątecznymi — odsyłam więc lakomych czytelników do wspominków i pamiętników z przed lat kilkadziesiątu. Bardzo zajmująca lektura świąteczna. „...a kuchmistrz z zagranicy sprowadzony wszystkie one dziki i jelenie nadziewał zrecnie co pomniejszą zwierzyną i plectwem, jako żywe na stole poustawiał. uciężne teatrum gościom i gospodarzom czyniąc...“ — Aie bo też i napaścili się ci nasi biedni pradziadkowie. Przez cały Wielki Post karmiły ich gosposie żurem, nieokraszonymi kartoflami, kluskami na oleju i śledziem. Nie też dziwnego, że z rozkoszą myślano już o świątecznych ciastach i smakolach. Radość sra wyladowywano na tradycyjnym pogrzebie śledzia i żuru, którym wśród śpiewów i śmiechów kopano grób: Legnijże już w grobie panie Żurowski

Sprawimy dziś tobie czerwone pończoszki, Dosyć się nam nawydział! Wszystkie gęby powykrzywiał, Idźże teraz spać... Musiałem przerwać czytanie zajmującej lektury, by użyć nieco kłopotom żony, chciałem wyszukać jej w książce kucharskiej pani Cwiercia-kiewiczowej kilka potraw świątecznych. Wybrałem kilka doskonałych: oszczędna babka (60 złotych utrzeć z 2 kilami cukru, wypłukać funt rodzynków i t. d.), lin w słodkim sosie z rodzynkami i migdałami i prosię nadziewane. Żona wyrwała mi książkę, tłómacząc mi, że nie ma czasu na głupie żarty. Nie wiem, dlaczego te przepisy tak się jej nie podobały? Eureka. Wykryłem tajemnicę Szukając sobie czegoś do zjedzenia znalazłem w szafie kolorową torebkę. Napis: babka bez drożdży, bez jaj i bez maki. Dolewa się tylko wody, wsuwa w piec i babka gotowa. To doprawdy raj dla gospodyń! Przy-

pominam sobie z dziecinnych lat, ile to było zamieszania i hałasu, kiedy się w domu piekło baby. Tyranizowano wówczas po prostu cały dom. Nie trzaskaj drzwiami, bo baby klapną. Zamykaj drzwi bo baby się zaziębią. Nie wchodzić do kuchni, bo sadzamy baby do pieca. Ach te baby, nie było nawet w całym domu wolnego łóżka, bo po wyjęciu z pieca baby układało się na poduszkach, żeby nie było zakalca. A co to było, gdy się nie udaly. Łzy, płacz, zgryzanie zębów. kompromitacja — baby się przepaliły, baby nie wyrosły. Zdawałoby się, że cały honor i splendor domu zależał od tego wybrednego ciasta. Ale ja wam na ostatek zdradzę najnowszy i najdoskonalszy przepis na baby, który sam skomponowałem po zmużnych i długoletnich badaniach: aby się dobrze udaly, należy już od Wielkiego Czwartku poczynając nie tylko ucierać żółtka i mak, ubijać pianę z białek, tłuc orzechy i migdały, lecz również myć naczynia, froterować podłogę i w ogóle bez szemrania i dokładne wypełniać

wszystkie czynności kuchenne. jako że baby są pod tym względem bardzo wymagające i mogą gwałtownie wypaść z formy. By baby była słodka i ładnie zarumieniona, należy do przeznaczonych na nią formy włożyć 1000 zł na lukier ozdobny (czytaj wiosenny kapelus, nowe pończoszki, elegancki szalik i t. p.). W ten sposób przyrządzone baby zwykłe przez całe święta zachowują wyborną świeżość, słodycz i subtelny smak. A nie zapomnijcie piękne panie i panowie na drugi dzień świąt, jeżeli lubicie długo spać, zamknąć rano swój pokój na klucz. A zresztą lepiej wstać nie wcześniej, bo coby to były za święta bez śmigusa. „Zadudniły mocne pięty Ktoś gdzieś za kimś zrobił susa i chlust — wodą „Panie święty, Nikt nie umarł od śmigusa Więc choć mokry strój i zmięty, do psot figlów pcha pokusa... zadudniły czyjeś pięty Ktoś gdzieś za kimś dał w lot susa“.

